

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 28-05-2021
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPBIWI
Sagsnr.: 2107350
Dok. nr.: 1745813

Folketingets Sundhedsudvalg har den 19. april 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 1134 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jane Heitmann (V).

Spørgsmål nr. 1134:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen fra Mads Sebbelov om justering af lovgivningen om organdonation i Danmark, jf. SUU alm. del - bilag 349?”

Svar:

Mads Sebbelov foreslår, at reglerne om samtykke til organdonation ændres, således at det nuværende krav om informeret samtykke ændres til en model med et aktivt fravalg, også kaldet ”formodet samtykke”. Formålet med en ændring af reglerne er ifølge Mads Sebbelov at sikre, at flere borgere tager stilling til organdonation.

Dansk Center for Organdonation har i nedennævnte rapport beskrevet de to modeller således:

”Organdonation gennemføres efter to grundlæggende modeller for samtykke:

- Et informeret samtykke, hvor organer kan udtages til transplantation fra en afdød person, når donor eller pårørende har givet samtykke til donationen.
- Et formodet samtykke, hvor organer kan udtages til transplantation fra en afdød person, medmindre vedkommende har tilkendegivet, at vedkommende ikke ønsker at donere organer.”

Jeg har til brug for min besvarelse af SUU alm. del spm. 1134-1138 bedt om bidrag fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen har bl.a. oplyst følgende vedr. formodet samtykke mv.:

”Dansk Center for Organdonation (DCO) har 18. maj 2021 udgivet en rapport om formodet samtykke. Rapporten er en gennemgang af evidensen på indførelsen af formodet samtykke internationalt, og hvorvidt det øger antallet af organdonationer.

. / .

Pr. 2019 havde 18 OECD lande indført formodet samtykke til organdonation. Spanien har en model, som kan betragtes som både informeret og formodet samtykke, og er inkluderet i de 18 lande. Den fulde liste kan ses i DCO's rapport (bilag 3). Formodet samtykke praktiseres i to variationer; en ”hard opt-out” og en ”soft opt-out” variant. Ved ”hard opt-out” vil en manglende tilkendegivelse betyde, at organerne kan udtages til transplantation uden videre, mens det ved en ”soft opt-out” betyder, at de pårørende vil blive bedt om at træffe beslutningen. I de enkelte lande, fungerer det dog i praksis således, at de pårørende bliver spurgt om samtykke, hvis den afdødes stillingtagen er ukendt, uanset hvad den formelle lovgivning er. I praksis er der derfor ikke særlig stor forskel på de pårørendes rolle, om der er indført informeret og formodet samtykke.

Hovedkonklusionerne i rapporten er, at antallet af studier, som undersøger effekten af at gå fra en model med informeret samtykke til formodet samtykke, er begrænset og af lav kvalitet. Man kommer ikke frem til en entydig konklusion i rapporten, da nogle studier viser, at indførelsen af formodet samtykke øger donorraten, mens andre viser, at det enten reducerer antallet eller det ingen forskel gør. Det er desuden svært at sammenligne landenes donorrater, da ikke alle lande har et donorregister, og organiseringen af et donationsforløb fungerer meget forskelligt fra land til land”.

Sundhedsstyrelsen oplyser desuden:

”Indførelsen af formodet samtykke vil altså ikke nødvendigvis øge antallet af organ donationer. Antallet af donationer er ikke kun afhængig af, om man har informeret eller formodet samtykke, men er i høj grad også påvirket af mange andre faktorer, heriblandt informationsindsatser, organisering af donationsområdet og tiltag målrettet hospitaler og sundhedspersoner for at øge donorpotentialet.”

Sundhedsstyrelsen oplyser endvidere:

”I 2020 var antallet af afdøde organdonorer 124, hvilket var rekordhøjt. Donorraten var i 2020 ligeledes steget (20,4) og dermed højere end i både Sverige (16,8) og Norge (18,8), som begge har indført formodet samtykke. Det viser yderligere, at antallet af donationer kan påvirkes af flere faktorer og ikke kun lovgivningen om samtykke.”

Jeg kan supplerende oplyse, at spørgsmålet om informeret versus formodet samtykke til organ donation er taget op af Det Ethiske Råd i 1998, 2008 og senest i 2017, hvor flertallet af medlemmerne var af den opfattelse, at informeret samtykke bør bibeholdes.

Ovenstående oplysninger omhandler primært sammenhængen ml. formodet samtykke og *antallet* af organ donationer. Henvendelsen fra Mads Sebbelov har fokus på at øge antallet af borgere, som *tager stilling* til organ donation. DCO har oplyst, at de supplerende til ovennævnte studie er ved at gennemføre et litteraturstudie af, hvordan indførelse af formodet samtykke påvirker befolkningens holdning og adfærd i forhold til organ donation. Den supplerende rapport forventes offentliggjort i efteråret 2021 og vil blive oversendt til Sundhedsudvalgets orientering.

Regeringen har på baggrund af ovenstående ikke på nuværende tidspunkt planer om at ændre reglerne vedr. samtykke til organ donation, men vil fortsat følge erfaringerne på området, herunder den kommende supplerende rapport fra DCO om formodet samtykke, og vil ved anledning genoverveje spørgsmålet.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Birgitta Winkler